

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{1}{2}$ strani 25 K, za $\frac{1}{4}$ strani 18 K, za $\frac{1}{8}$ strani 9 K, za $\frac{1}{16}$ strani 5 K, $\frac{1}{32}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Izvenšolsko delovanje učiteljstva.

Zadnji čas z veseljem opazamo med slovenskim učiteljstvom živahen pokret v tem smislu, da se učiteljstvo v večji meri hoče posvetiti izvenšolskemu in sicer pred vsem združniškemu delovanju. Učiteljstvo, ki je v slabem gmotnem stanju, je ponekod poprej izjavljalo, da noče izvenšolsko delati, dokler se mu položaja ne izboljša. Sedaj pa je prišlo do spoznanja, da se bo položaj izboljšal le, če bo reprezentiralo učiteljstvo kaj moči v javnosti, zato se mora žrtvovati in delati javno, da zadobi v narodu krepko zaslombo in odločujočo besedo.

Na polju združništva je še mnogo ledine. Treba nam še novih malih posojilnic, treba nam produktivnih zadrug in zadrug za nakup kmetijskih potrebščin. Tu bo za učiteljstvo delokroga dovolj. Njemu bo naloga ustanavljati, izbirati boljše inteligentnejše moči k združnemu vodstvenemu delu in jih izučiti.

Izvenšolsko delovanje učiteljstva bo simpatije, ki jih ta stan že itak uživa, postoterilo. Zato upamo, da učiteljstvo, ki je letos v Radovljici na skupščini storilo tako lepe sklepe o izvenšolskem delu, ne zastane na začetku poti, ampak pogumno nadaljuje ter si izvojuje vodstvo našega ljudstva.

Politične vesti.

Ministerska kriza. Ministrskemu predsedniku Beku se noče posrečiti rešiti krizo, ki je nastala, ker sta Čeha Fořt in Pacak zapustila ministrske sedeže. Čehi hočejo za nagodbo napraviti politično kupčijo. Češki agrarec Prašek naj postane poljedeljski minister, da bode tudi to ministrstvo enkrat dobilo nekaj češkega lica, trgovski portfelj, ki ga je imel doslej Fořt, dobi kak zmeren Nemeč. Minister rojak Čehom seveda ostane. Čehom ostaneta tedaj dve mesti, posest nemških

narodnjakov v ministrstvu pa se zmanjša. Ako bi bila jugoslovanska delegacija edina, bil bi sedaj čas in prilika, da bi dobili jugoslovanskega ministra.

Ljubljanski občinski svet je sklenil, da pozdravi vladine dogovore glede belokranjske železnice in se zahvali ministrskemu predsedniku Beku. Ta sklep je umljiv, ker bo imela Ljubljana po novi železnici lep dobiček. Mi bi le želeli, da bi se Notranjske, kar se železnice tiče, ne zanemarjalo, kakor doslej. Podaljšanje vipavske železnice do Postojne je življensko vprašanje Notranjske, a je tudi za državo velikanskega pomena.

V državnem proračunu iščemo zastonj točke za podržavljenje idrijske realke, zastonj tudi iščemo svote za trgovsko akademijo v Ljubljani, pač pa večje svote za nemške gimnazije v Ljubljani in Kočevju.

Ruska duma, ki je bila pravkar izvoljena, je po večini na strani sedanje vlade.

Dopisi.

Čudna dirka pri Staremtrgu. Ponosno z vencem zmage vračal se je v nedeljo naš znani „Naglič“ nazaj v Stari trg v zasmeh drznemu tekmeču g. Antonu Turku, ki ga je hotel na tako nedostojen način osmešiti pred vsemi Starotržani v Karolnovi gostilni. Res je, da ni njegova zunanost bogsivedi kako lepa, a kri mu je vendar še čista in tudi njegova velikost priča, da spada med one konjiče, ki se jim pravi: „poni“. No, pa tudi lep je bil nekdan naš „Naglič“ in bi bil še danes, če ne bi mu kruti bič nekega vipavca, kateremu je prevažal fige in limone po svetu, zbil vse meso raz telo. Kaj si je sam kriv, da se mu danes vidijo vse kosti na životu in da ga je slednjič kupil g. Jernej Ravšelj za sramotno ceno 20 kron? Toda v nedeljo jim je dobro izplačal vsem loškim obrekovalcem in zasmehovalcem, zlasti pa g. Turku, ki je trdil in

slednjič tudi stavil, da pride on prej peš v Pudob, kot pa Ravšelj s svojim konjičem „Nagličem“. Sicer se je malo tresel v trenutku, ko so ga vpregali v voz in tudi pozneje v diru so ga že začele plašiti čudne misli, ko je videl svojega dvonožnega tekmeča vedno kakih 100 korakov pred seboj do pudobske kapelice, da bo treba obupati zopet sebi v zasmeh. A, na dosledno prigovarjanje Ravšeljnovega biča dobil je slednjič vendar pogum, napel vse svoje mišice in z bliskavo hitrostjo prekosil zasoplega Turka, ki je v globokih in naglih oddihih moral že pred Pudobom sestiti premagan na voz. Pomislite, s kakim ponosom ga je „Naglič“ peljal nazaj v Stari trg pokazat kot svojega premaganca mnogobrojni družbi, ki ga je čakala med veselim in porogljivim smejanjem sredi vasi. Kako začudeno ga je gledala sedaj množica in kakor „salva“, zadonela mu je slava iz src vseh. Se vé, da je vso stvar vodil veščak g. Onušič, ki ju je veselih lic sprejel kot rešitelja konjske časti in jima izročil tudi bogato darilo 10 K kot dobitke slave. Tako je bila rešena čast zaslužnega „Nagliča“, ki bo slovel še pri poznih rodovih radi tega dogodka. Kaj „Naglič“, kaj se ti na stara leta še vse ne pripeti!

Očividec.

Domače vesti.

Dosedajni župan g. Gregor Pikel, ki se je nedavno odpovedal županskemu stolu, je bil zopet izvoljen. Ker je mož popolnoma na mestu, z veseljem pozdravljamo zopetno izvolitev ter iskreno čestitamo!

Poročil se je g. Rihard Koller, davčni asistent v Postojni z gospodično Pavlo Treotovo iz Litije. Čestitamo!

Postojnski salonski orkester priredi prvi koncert v letošnji sezoni v prid „Ljudski knjižnici“. Z ozirom na plemenit namen, je pričakovati obilne udeležbe od strani zavednega občinstva. Koncert se priredi, ako ne bode kakih zaprek, početkom decembra.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: br. Gojmir Demšar, c. kr. notar dobljeno partijo balina 1 K, gdč. Lojzika Salmičeva za prodane razglednice 5 K, br. Miloš Kavčič, Rakek, izročil 9 K, ki so jih darovali: g. I. Urbas, Unec 2 K, gospa N. N., Rakek 1 K, g. vrli Zagorčan na Rakeku 3 K, gdč. A. Beznik 1 K, vesela družba 2 K, br. Peter Štefin za darovano palico 1 K. Darovalcem srčna hvala! Na zdar!

Umrli je v tukajšnji bolnici Josip Bernik, sluga pri okr. glavarstvu, na legarju. Ravnokar se je imel poročiti, a namesto pred oltar, je moral iti v večnost. Bil je dober mladenič. Ker je bil tudi član pevskega društva „Postojna“, mu je isto zapelo žalostinke pred hišo in na grobu. N. v m. p.!

V Postojni bi imel dober zaslužek še eden dobro izvežban klepar, ker dosedanji ne zadostuje več še vedno naraščajočemu prometu v Postojni in okolici.

Hitra pošta. V Postojni je bila oddana dne 30. oktobra t. l. dopisnica z važnim trgovskim naznanilom na g. I. S. v Planini pri Rakeku. Dasiravno je bil naslov natančen in razločen, vendar je naslovljenec še do danes ni prejel, dasiravno šteje danes že

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.

(Dalje.)

„Mirone, Mirone!“ klicala je radostno in hitela proti njemu.

Miron je spoznal trepetajoči glas, videl, kdo se mu približuje in stal, kakor okamenel.

„Marta, o Marta!“ zavpil je malone obupno, vrgel v stran piščal, šel ji je naproti, razprostrl svoje močne roke in jo pritisnil krepko k sebi.

„O, mati božja!“ vzdihnila je ona in zatisnila oči, „kako te ljubim, Miron! Kako te ljubim!“

Njiju ustnice sta se združile v dolg poljub in solze so jima tekle po licih. Tako sta stala nekoliko časa v tesnem objemu, v senci mogočnega hrasta, kojega vršičke je s svojimi žarki pozlačevala zamišljena luna.

Nato ji je Miron pogledal v oči in dolgo zrl v njen obraz.

„Marta!“ je rekel tiho, „samo enkrat živi človek in vendar bi rad umrl v tem trenutku. Koliko sem premišljeval, kolikokrat sem sanjal in skušal varati

srečo, domišljajoč si, da je morebiti vendar mogoče, da se kedaj izpolnijo moje želje!

„Ti nisi živela nikdar v hribih in ne poznaš sladkih skrivnosti, ki jih ima samota.“

„Kadar je nebo čisto, in so se sapice podale k počitku, čuje se iz doline gor šumenje voda — skrivnostni šum! Takrat vselej mislim na te, vzamem piščal in pesem zapoje.“

„Srce mi krvavi, odpirajo se njega rane, a vendar nadaljujem, samo, da občutim te sladke bolečine.“

„Kadar viharji razsajajo nad gorami in pripogujejo, lomijo in ruvajo stara drevesa, kadar padajo iz oblakov plohe in je vse preplavljeno z vodo, takrat gledam proti temu griču, iščem ga v megli; ko ga spoznam, mi silna boleost objame srce, a iščem ga kljub temu, saj je ta boleost najslajša... Od kar tebe poznam, Marta, zdi se mi, da živim sedem življenj; toliko sem sanjal, mislil in se bojeval, da je čudo, da še živim. Še zdaj, ko te držim v objemu, se mi zdi, da sanjam, in če se za hip prebudim in zavedam, da ne sanjam, mi je, kakor da bi moral ugasniti, se raztopiti in izginiti —“.

Umolknil je.

„Govori!“ prosila je Marta.

„O, zakaj si prišla?“ vprašal je Miron poln otožnosti. „Kaj te je pripeljalo sem? Kaj te je premotilo? Zakaj

7. novembra, pač pa je moral priti po odgovor sam peš v Postojno, ker je bila zadeva nujna. Nevemo, kje dopisnica leži, ali v Postojni, ali v Planini, ali je morda romala v Kairo, kamor bi v tem času tudi že dospela. Vsekako bi bilo treba več natančnosti, osobito sedaj, ko vendar ni promet tak, da ne bi bilo mogoče izvrševati poštnih poslov.

Vinska kupčija na Vipavskem je zadnje dni silno živahna. V kranjskem delu Vipavske doline se je od trgatve vže nad 10.000 hl vina odprodalo. Največ vina se je odposlalo na Dunaj, ker je vzlasti letos zaslovela dobroti vipavskega vina. Tvrdba Weber iz Dunaja pokupila je po Vipavskem vže blizu 4000 hl vina in še vedno nakupuje vipavska vina. Vsak dan odpošlje ta tvrdba več vagonov vina na Dunaj. Vsled tega pa, ker se letos prav lahko odprodaja vipavska vina in je izvoz nepričakovano silno velik, so pričele pa tudi cene rasti vipavskim vinom. Svetujemo vsem notranjskim krčmarjem, da se čim prej založijo izdatno višje nego so sedaj. Vino ima 12 do 15% alkohola in je vže popolnoma čisto ter popolnoma dobro za transport.

Pozor, odločilni možje! Z ozirom na dopis v številki 44 nam prijatelj našega lista piše: Dopisniku gotovo ni znana voda Koretanšica, če trdi, da se iz vasi izteka nesnaga v njo. Koretanšica izvira iz hriba Krivc pod takozvano Dolenčevo lozo iz živega kamenja. Neumestna je ta trditev zlasti z ozirom na dejstvo, da ni v bližini tega izvira nobene vasi izvzemši Orehek, ki pa je nad dva kilometra oddaljena od izvira in je vsa lega obrnjena proti Prestranku, kamor se sploh

vsa voda in nesnaga izteka po jarkih proti Prestranku v Pivko, tedaj ravno nasprotno trditvi dopisovalca. Omeniti moram, da je voda Koretanšica ena prvih pitnih voda, kar je strokovnjaško dognano. Dopisniku nadalje ni znano, da je komisija za preiskavo vode nedavno konstatirala, da ni iz Stran dovolj vode za celo Pivko v slučaju suše in naj bi bila Koretanšica v omenjenem stanju kot dodatek vode iz Nanosa, oziroma s Stran priklopljena. V slučaju suše rabijo vodo iz Koretanšice vse sosedne vasi in tudi c. kr. kobilarna v Prestranku. Tudi v slučaju vojaških vaj se zahteva edino le to vodo, ako so vojaki nastanjeni v Orehku ali sosednih vaseh. Zelo potrebno bi bilo, da se ta nameravani vodovod čimprej začne graditi, ker ljudje in živina v slučaju suše po celem Pivki veliko pomanjkanje vode trpijo.

Iz Knežaka. Glede na notico v „Notranjcu“ z dne 2. novembra 1907, številka 44, „Iz Knežaka“, zadevajočo zaradi povodnji se prosi, da vsprejmete na podstavi § 19. tiskovnega zakona v cenjeni list prihodnje številke, na enaki prostor, ta-le uradni popravek: 1. Ni res, da je bila v ponedeljek 28. t. m. v Knežaku komisija od c. kr. okrajnega glavarstva, ki je cenila škodo vsled povodnji in to vsled prošnje, ki jo je odposlal g. Česnik iz Knežaka na okrajno glavarstvo. 2. Ni res, da se je le-to (t. j. c. kr. okrajno glavarstvo) takoj odzvalo prošnji. Res pa je, da je komisija, ki je bila tisti dan v Knežaku zaradi šole, to priliko porabila, da je škodo ogledala in prošnje na zapisnik vzela, in res je, da sta bili do tistega dne na vloženi

me ne pustiš v miru, da bi se naslajal ob tihih bolečinah, ki so se mi že priljubile? Vse moje želje so bile do sedaj skromne, zadovoljen sem bil, če si me ljubo pogledala, ali me prijazno nagovorila in mi skrivaj stisnila roko! Odkar pa sem izvedel, da se resnično bliža tvoja poroka, zasledujejo me blazne misli, kakor izgubljen tavam po svetu. Nič več ne oskrbujem svojih čred, zanemarjam svoje pastirske dolžnosti in stojim mnogokrat kakor pribit tu pod tem drevesom ter gledam v smeri vaše hiše.“

„O!“ ihtela je Marta obupajoč, „mene spreletava groza, kadar mislim na to, pa očetova volja je tako!“

„Kaj je očetova volja?“ zaklical je divje. „Tu nima nikdo več odločevati. Sedaj te nikdo več ne iztrga iz mojega objema. Ali boš za večno moja, ali pa — o, Bog me varuj, da ne postanem morilec ob uri izkušnje! Nič več nimam v oblasti samega sebe!“

Marta se ga je še tesneje oklenila, on pa jo je pahnil od sebe.

„Pojdi!“ rekel je nato, „zakaj si prišla? Zakaj me vodiš v skušnjava? Zakaj me hočeš spraviti ob pamet?“

„Mirone!“ zaklicala je Marta bolestno, se mu približevala in ga objela s svojima okroglima rokama, „nikar me ne pahni od sebe, dovoli, da grem za teboj,

ostaniva skupaj za vedno in zbeživa! Mirone!“ je nadaljevala ter ga poljubovala, „nikar me ne zapusti, ker drugače moram umreti!“ Miron pa je premagal vse dvome, ki so besneli v njegovem srcu. In sedaj je jasno sodil o vsem, kar se je bilo dogodilo, njegov obraz se je počasi, prav počasi izpreminjal ter dobil strog izraz.

„Marta!“ rekel je tiho, kakor pomirjajoče, „morava se ločiti. Ta ura je odločilna za najino življenje! Ne zabi, da si Mihova hči! Kaj bi rekli ljudje, če bi te videli pri meni!“

Groza je spreletela Marto in gledala je prestrašeno krog sebe, potem se je vzravnala ter stala vsa trepetajoča pred njim.

„Dobro, ubogati hočem!“ odgovorila je žalostna, „a vedi, umrla bom vsled tega.“

„Blagoslov božji naj spremlja vsako tvojih stopinj!“ je rekel bolestno Miron. Še en objem, še en iskren poljub in ločila sta se molče.

Dolgo je še Miron zamišljen gledal proti vasi; kar naenkrat se je zdramil, pobral je piščal, jo prelomil na kolenu in vrgel razdrobljene kose na desno in levo. In zajahal je konja ter izginil za gorami.

(Dalje prihodnjič.)

zapisnik c. kr. okrajnega glavarstva postojnskega položeni dve prošnji zaradi povodnji, ena dne 19. oktobra t. l. po gosp. Drag. Češnik iz Knežaka in druga dne 23. oktobra t. l. po županstvu v Knežaku, kar se je v dotičnemu komisijskemu zapisniku tudi omenilo. — V Postojni, dne 4. novembra 1907. S. A. Domicelj, tačas vodja c. kr. okrajnega glavarstva v Postojni.

Burja se je pojavila takoj po vsih Svetih po Notranjskem in po Krasu in nam prinesla mraz. V postojnskem okraju nismo imeli do sedaj še nobene slane in je bilo drevje še večinoma lepo zeleno in le nekatero drevje je orumenelo, ne da bi listje odpadlo. Sedaj bodo, ako vreme vstraja, kmetje dobili tudi listje in si napravili za zimo potrebna drva.

Cena drva bode letos visoka, ker je že sedaj v Trstu silno visoka. Celo v Gorici, ki je v najbližji bližini trnovskih gozdov, se vže sedaj plačuje kubični meter bukovih drv po 10 K in še višje.

Postojnski kapelanček si je na praznik Vseh svetnikov nekoliko privoščil trgovce in krčmarje. Mi ne odgovarjamo na njegove podle besede, ker na take bedarije ne reagiramo mlečnozobemu fanteku. Vprašamo ga samo, če mu je le znano, ako je že kedaj kak črnokrilec „faliral“, ali kruha stradal, pač pa je že obilo trgovcev in obrtnikov šlo na boben deloma po lastni, še pogosteje pa po tuji krivdi. Še mlad si, petelinček, in neizkušen, zato bodi raje ponižen in priden, ker Ricmanje niso daleč od Postojne. — Pa pravijo, da nas ne pode iz cerkve?!

Prosveta.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani jela je razpošiljati svoj koledar za leto 1908. Kdor pomotoma istega ne dobi, zglesi se naj zanj po preteku 14 dni pri družbenem vodstvu. Cena koledarju je 1 K 20 h, sprejme se pa tudi več, saj je to za našo družbo in po njej za slovensko prosveto.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so naročile računske, oziroma gostilničarske listke sledeče tvrdke: hotel Legat, Lesce; hotel Štrukelj, Ljubljana; gostilna Rudolf Kunstelj, Radovljica; gostilna Lav. Bučar, Kostanjevica; Natalija Šepetavec, Idrija; Pepica Majzljeva, Bela cerkev. — Pričakujemo še več naročnikov.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani poslalo se je iz nabiralnikov v mesecu oktobru t. l. Jos. Komljanec, Ptuj 8 K 22 h; poverjeništvu družbe v Sodražici 44 K 50 h; restavracija v „Narodnem domu“ v Ljubljani 26 K 90 h; skupaj tedaj 79 K 62 h — Vsak, ki razpolaga z družbenim nabiralnikom, naj ga proti koncu meseca redno odpre in darove družbi pošlje. Če ni nikakega daru v nabiralniku, naj se družba tudi obvesti.

Narodno gospodarstvo.

Nekaj ljubljanskih tržnih cen tega tedna.

Cene za eno in isto vrsto niso popolnoma enake. Meso je najceneje v barakah, katere je dovolil mestni magistrat nekaterim mesarjem postaviti na trgu. V teh mesnicah stane meso I. vrste (n. pr. v stegnu) 68 kr. kilogram, meso II. vrste (pleče) 60 kr., pljučna pečenka 1 gld. Drugod je za kakih 6 krajcarjev dražje. — Prašičevega mesa I. vrste kg stane 80 kr. špeha od 70—80 kr. Jajca so po 4½ do 5 kr. mleko l po 8—10. Sto zeljnatih glav stane 6 kron. Endivija je po krajcarju, večja jabolka tudi. Prav lepa, velika jabolka pa pridejo že zdaj na 3—4 kr. Kostanja liter stane 5 kr. Lepe hruške so od 2 krajcarja naprej. Piščeta so po kroni in dražja, kokoši od 80 kr. do 1 gl. 30 kr.

Lesene konjske jasli naj se okujejo s pločevino. Žrebeta oglojejo včasih les, kar se mora zabraniti.

Najzgodnejši krompir. Krompir za seme je treba posušiti v toplem suhem prostoru. Krompir prenese visoko toplino, če se pri sušenju skrči ali zgubanci, mu to ne škoduje. Potem ga položimo v vlažen mah, da požene korenine. Odtod ga presadimo v srednje topel gnojak, katerega je treba ob lepem vremenu zračiti. Pozabiti se ne sme krompirja zalivati z mlačno vodo. Iz gnojaka presadimo krompir, če se ni več bati mraza, na plano, drugače, v lonce. Če je vreme ugodno, dobimo na ta način sredi maja izvrsten krompir. Poskusiti je treba.

Ribes rodi le na mladikah. Zato moramo rdeče grozdice porezati. Porežemo veje pozimi na 4—6 oči. Tudi poletji naj se odrežejo vrhovi vej, ki premočno rastejo. Tako bomo dobili mnogo mladik in mnogo sadu.

Pridelovanje repe.

Po Gorenjskem pridelujejo v velikem obsegu repo. Tam obseje z njo navaden, srednje velik posestnik po 8—12 mernikov na svojem polju (okrog dveh oralov). Zato je pa pridelek repe na Gorenjskem velikanski. S polja domov jo vozijo skozi cel mesec oktober in še mnogokrat do srede novembra, če pripušča vreme. Seveda če je slabo vreme, takrat se bolj podvizajo.

Mnogo koristi repa Gorenjcem pri prašičjereji in govedoreji. Resnica je, da nima v sebi kaj redilnih snovi, toda če se pridene krompirja, močnatih krmil in žita, gre živalim precej v tek. Mleko, posebno še maslo pa ima po repi, še več pa po njenih listih (repiču) neprijeten okus; zategadelj se repa ne priporoča za krmo, temveč bolj pesa. Gorenjci se za to malo zmenijo, pokladajo sesekano repo posebno kravam v veliki množini, da dobe več mleka.

Tudi Notranjci pridelujejo repo, vendar pa tukaj ni nikdar tako debela, kakor gorenjska; zadnji jo namreč povsem drugače goje in obdelujejo.

V sledečem popišemo gorenjsko obdelovanje. Za repo navadno takoj po žetvi njivo spraše in sicer se

najbolje obnaša na njivi, kjer je rasla poprej rž (ržišče), vendar tudi v pšenišču napravi prav dobro in v ovsišču, če se do pravega časa vseje. Čas setve je najbolj primeren okrog sv. Kancijana, t. j. prve dni avgusta. Če se vseje prekmalu, postane starikava in puhla; če se pa prepozno, se toliko ne zdebli če ni ugodna jesen.

Praščev gnoj ji najbolj ugaja; tudi zahteva močno gnojenje.

Kakor hitro nekoliko odraste, da znaša velikost 4—5 cm, jo takoj okopljejo ter oplevejo.

Opleve se na ta način, da se zemlja (prst) okrog rastlinic, popolnoma z rokami odgrabi in se mala repična rastlina tal drži le po najtanjšem koncu koreninice. Seveda tako opleta repica pade na tla, pa čez par dni sama pokoncu vstane in veselo, bohotno naprej raste in se razvija.

Glavno delo in tudi glavni razloček pri obdelovanju repe je ta, da Gorenjci repo pri pletvi popolnoma obrskajo, da mala repica pade in očistijo plevela; drugod pa puste v božjem imenu rasti repo dalje brez vsakega obdelovanja.

Zato vidimo po krajih, kjer se med rastjo nič ne obdeluje, v jeseni, ko treba spravljati repo prav tako drobno in zamorjeno, kot je n. pr. po Gorenjskem ob onem času, ko se opleve. Seveda se med pletvijo primerno zredči, kar je pregoste se poruje in tudi pozneje, ko se pokaže potreba, celo med rastjo po zredčenju se naj zopet pregosta izruje. To pride le v korist in se pri krmljenju porabi. Oddaljenost rastline od rastline naj bi bila okrog enega čevlja, da ima dovolj prostora. Le če je primerno zredčena, se toliko zdebli, da znaša nje teža 3—5 kg.

V glavnem sta dve vrsti: okrogla, katera je zelo trpežna in najboljša za pridelovanje semena; ter podolgasta, ki je bolj fina, mehka, zato ni tako trpežna, prej postane puhla in še bolj gnitju podvržena.

Gorenjci imajo toliko repe, da jo krmijo skozi celo zimo, še celo v mesecu maju, ko se dobi že druga zelenjava.

Čez zimo jo spravijo kar na polju v nalašč izkopane jame (podsipnice), v katerih ostane bolj sveža, kakor v kletih.

Če bi Notranjci pridelovali repo na ta način, imeli bi mnogo več haska in obilnejši pridelek, kakor sicer, ko se nič ne obdeluje, temveč raste med plevelom.

Gorenjski.

Sleparjenje s Tomasovo žlindro.

Nekteri trgovci, zlasti eden iz Trsta, ponujajo pri nas na Kranjskem in na Primorskem Tomasovo žlindro po 5 K 75 h 100 kg postavljeno na kolodvor v Trstu in pravijo, da je ta žlindra 17 do 19 odstotna.

Kdor pozna kupčijo s tem blagom, tisti ve, da je ponujanje žlindre, ki more imeti dva odstotka manj ali več fosforove kisline, samonasebi že čisto navadno sleparstvo, in kdor tako ravna, se mu ne sme zaupati, da bi tudi drugače ne sleparil.

V vsej Evropi imamo tri velike skupine, ki prodajajo Tomasovo žlindro na podlagi skupnega dogovora pod enimi pogoji. Ena taka skupina je v Pragi, ki pa zaradi drage voznine za južno Avstrijo, torej za nas, ne hodi v poštev. Druga skupina je na Angleškem, in ta glasom dogovora v Avstrijo sploh ne sme prodajati. Tretjo skupino tvorijo nemške in belgijske tvornice, ki imajo največ blaga v roki, ki ga pošiljajo čez morje v Trst, in tega mi dobivamo. Tomasovo žlindro, ki jo ponujajo pri nas tržaški in drugi trgovci, je vsa od berolinskih tvornic.

Vse tvornice Tomasove žlindre prodajajo svoje blago po cenah, ki jim je podlaga vsebina, to so odstotki fosforove kisline. Cena torej velja za 16-, 17-, 18- itd. odstotno Tomasovo žlindro, in nobena tvornica ne ponuja blaga za enotno ceno, če ima žlindra 17 do 19 odstotkov. Trgovci sami delajo take neumne in obenem sleparske ponudbe, ki imajo namen edino le kmeta slepariti.

Trgovec je kupil od berolinskih tvornic Tomasovo žlindro z natanko zaznamovano vsebino in jo je moral tako plačati, kakor kaže na vreči zaznamovana vsebina, ki pa, mimogrede bodi omenjeno, tudi ni vselej zanesljiva.

Če tržaški ali kateri drug trgovec ponudi 17- do 19 odstotno blago, potem sme kupec biti zagotovljen, da bo dobil v najboljšem slučaju le 17 odstotno blago, kajti 19 odstotna žlindra je danes za 67 vinarjev dražja kakor 17 odstotna. Iz tega sledi, da je omenjanje 19 odstotkov le limanica, ki nanjo kmete lovijo.

Označeni trgovci se sploh zanašajo na nebržnost ali pa na nevednost kmetov, češ da prejetega blaga sploh ne bodo dali preiskati po kakem kemijskem preskušališču. Oni pošljejo zato račun v trdni nadi, da bo kmet Tomasovo žlindro plačal, ne da bi jo dal preiskati in ne da bi prišel na sleparijo.

Mi n. pr. dobro vemo, da danes v Trstu sploh ni nobene druge žlindre kakor samo 16 odstotna, in če kak tamošen trgovec pošlje 17- do 19 odstotno blago, bo prav gotovo v resnici poslal le 16 odstotno. Ti trgovci tudi ne jamčijo za vsebino fosforove kisline, in če jih kdo trdo prime, pa pravijo, da naj se dá žlindra preiskati in kolikor vsebina kaže, tako naj se plača. Pri tem imajo zopet svoje sleparske nakane. Preskušnja stane denar, in le tisti, ki vzame cel vagon, ima pravico do brezplačne preskušnje. Navadni odjemalci ali kmetje, četudi kupijo cel vagon, niso poučeni, kako se pravilno iz celega vagona vzame vzorec za preskušnjo, in ker ga navadno pravilno ne vzamejo, in sicer proti predpisom berolinskih tvornic, pa trgovci potem ugovarjajo resničnosti preskusa, ker vzorec ni bil prav vzet, in v slučaju pravde kmet podleže.

V prav zadnjem času se je dognalo, da je neki tržaški trgovec proti dogovoru poslal namesto 18 odstotne žlindre 17 odstotno, vreče so tudi bile zaznamovane s številko „17“, a pravilna preskušnja je dognala, da poslano blago ni imelo niti celih 16½ odstotkov fosforove kisline. Po določenih berolinskih in vseh drugih

tvornic Tomasove žlindre, ki jamčijo za vsebino, je dovoljena razlika $\frac{1}{2}$ odstotka, in če je večja, jo mora tvornica povrniti.

C. kr. kmetijska družba ožigosa to sleparjenje s Tomasovo žlindro v dogovoru z „Gospodarsko zvezo“ v Ljubljani in torej svari kmetovalce pred takimi trgovci in agenti s Tomasovo žlindro.

Imenovana zastopa jamčita za vsebino fosforove kisline od prodane Tomasove žlindre in zato imata oba iste cene, ki so danes sploh mogoče, in je izključeno, da bi kdo na pošten način mogel Tomasovo žlindro ceneje oddajati.

Vsled dobljene izkušnje smo upravičeni izreči sumnjo, da izvestni trgovci devljejo slabše blago v vreče, ki so zaznamovane z višjo vsebino fosforove kisline. Preiskala se je n. pr. Tomasova žlindra takih trgovcev in je imela manj fosforove kisline, kakor je bilo na vreči zaznamovano, dočim tisto blago, ki ga prejema kmetijska družba ali „Gospodarska zveza“, ima redno večjo vsebino kakor kaže vreča. Iz tega sledi, da so tvornice poštene in vsaj kmetijskim zastopom v bojazni pred preiskavo pošiljajo zajamčeno dobro blago. Kdor torej noče biti osleparjen, ta naj ne kupuje Tomasove žlindre od ožigosanih trgovcev in agentov ter naj se rajši obrne do kmetijskega zastopa, kamor je včlanjen.

Zavedne kmetovalce, kmetijske podružnice in zadržuge opozarjamo na tu opisana dejstva ter jih prosimo naj v tem zmislu pouče svoje manj zavedne tovariše.

Tvornice za Tomasovo žlindro jamčijo le za pošiljatve v celih vagonih. Vzorce za preskušnjo je vzeti na naslednji način: Z nalašč za to prirejenim svedrom je iz vsake pete vreče vzeti poskušnjo, ki naj se potem na suhi podlagi dobro zmeša in spravi v primerno suho steklenico, ki se zamaši in zapečati s pečatom prejemnika in priče. Poskušnjo naj vzame kupec, oziroma prejemnik ali njegov pooblaščenec, v navzočnosti nepristranske priče, ki se mora o namenu vse zadeve poprej poučiti. Na steklenico je prilepiti listek, kamor je zapisati število vagona, železniško postajo, odkoder je bila Tomasova žlindra poslana, datum in ime tvornice, potem število vreč, težo, znamko in zajamčeno vsebino fosforove kisline. Za vsak vagon je vzeti, posebno poskušnjo v tri steklenice ter mora biti v vsaki najmanj 250 g na popisani način vzete žlindre. Vse tri steklenice za vsak vagon je pravilno popisati in izpolniti je tri svedočbe o vzeti poskušnji, ki jih mora podpisati prejemnik ali njegov pooblaščenec in omenjena nepristranska priča. Ena steklenica s poskušnjo se mora takoj poslati na kako kemijsko preskušališče, ki je v to svrhu pooblaščen. Za Kranjsko je pooblaščen kmetijsko-kemijsko preskušališče za Kranjsko v Ljubljani. To je nakratko in površno povedano, kako je postopati, a podrobno navodilo za to postopanje je dobiti s tiskanimi golicami vred pri tvrdki „Thomasfosfatfabriken“, Berlin W., Karlsbad 17, in tudi vsak trgovec jih ima

dovolj v zalogi. Tisti trgovec, ki bi ne hotel Tomasove žlindre z jamstvom prodati in postreči stozadevnimi navodili in tiskanimi svedočbami, kaže stem že naprej svojo sumljivost in se lahko smatra za sleparja, in zato moramo pred njim svariti.

Po svetu.

Jubilejske dopisnice. Poštna uprava bo izdala za vladarski jubilej cesarja vrsto razglednic. Razglednice bodo imele na eni strani podobo cesarja, podobne znamenitih dogodkov iz časa cesarjevega vladanja in razne napise o cesarjevem jubileju. Na naslovni strani bo znamka natisnjena v sredi.

Samomor radi bede. V Trstu sta skočila v morje 85 letni krojač Ivan Plazari in njegova 68 letna žena, živela sta v veliki bedi.

Potres v južni Italiji. V južni Italiji je bil močan potres, ki je povzročil mnogo škode. Vas Feruzano je v razvalinah in poroča se, da je zasutih 500 ljudij. V Teracu se je zrušil zgodovinsko znameniti zvonik, v Geracu stara cerkev. V Iltariu je pet oseb pokopanih pod razvalinami. Vasi Brankaleone in Zoporto sta tudi razrušeni in mnogo oseb je mrtvih.

Volkovi v Bukovini. V Bukovini se nahajajo volkovi še v krdelih. Pred nekaj dnevi so zverine v Dornu napadle čedo ovac, ter so jih raztrgale 300. Višji gozdar je ukazal ostanke pobrati, jih je potresel s strupom ter jih je dal raztrositi po gozdu. Drugi dan so našli v gozdu 30 volkov mrtvih. Upanje je, da bodo s tem sredstvom pregnali in ugonobili volkove v tem kraji.

Mesec dni zapora radi neprevidnosti. V Mertir Tidoalu na Francoskem obsojen je bil delavec Henrik Danton na en mesec zapora, ker se je peljal z razbito svetilko v jamo. Ob tem času je delalo v jami 1300 delavcev, lahko bi bili prišli v smrtno nevarnost po Dantonovi neprevidnosti.

V postelji od konja ubit. V Radgoni na Štajerskem je hlapec Josip Kunim imel posteljo v hlevu poleg konj. Našli so ga zjutraj mrtvega ter spoznali, da je udarjen s konjskim kopitom.

Iz neprevidnosti ustrelil mater. Kmet Krojsi v Ali na južnem Tirolskem je dal svoji ženi puško, da mu jo nese domu. Žena jo je postavila doma v kot in se ni več brigala za njo. Osemletni sinček je v šali pomeril na mater, puška se je sprožila in je zadela mater ravno v glavo, zgrudila se je mrtva. Krojsija so zaprli, ker je po svoji neprevidnosti povzročil smrt svoje žene.

Za kratek čas.

Tudi pridnost. Gospa A: „Ali je vaša kuharica pridna?“ Gospa B: „V gotovem oziru, večkrat prav pridno lenobo pase.“

Dober odgovor. Gospa kuharici, katera je ne more razumeti: „Sedaj pa res ne vem, ali sem jaz neumna ali vi.“ Kuharica: „Naj no gredo, gospa, saj niso tako neumni, da bi si neumno kuharico izbrali.“

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Listnica upravnštva.

Črni vrh: se redno odpošilja in ni bilo vrnjeno.

Loterijske številke.

Dunaj, 3. novembra	58	2	6	45	23
Brno, 6. novembra	38	25	60	64	5

Prvo notranjsko podjetje za pokopavanje mrličev in napravo mrtvaških odrov

Lastnik: v Postojni Lastnik:

Josip Inocente.

Velika zaloga **krasnih kovinastih in lesenih rakev (trug)** po nizkih cenah, kakor tudi **voščeni sveč** in drugih pogrebni potrebščin.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Zahvala.

Za obile dokaze sočutja ob boleznih in smrti našega iskreno ljubljenega sina, oziroma brata, svaka, strica i. t. d., gospoda

Josipa Bernik

se vsem prijateljem in znancem najiskreneje zahvaljujemo. Osebito pa se zahvaljujemo pevskega društva »Postojna« za ginljive žalostinke in gg. uradnikom c. kr. okrajnega glavarstva in pevskega društvu »Postojni« za lepe vence.

V Postojni, dne 2. novembra 1907.

Žalujoči ostali.

•• **Dober tek** ••

dobite, če uživате

KAISER-jeve mefine karamele.

Zdravniško priporočene!

Neobhodno so potrebne, če Vas **boli želodec, če manjka teka in je prebava slaba.** Karamele Vas takoj poživijo

Paket 20 in 40 vin. pri

J. Hus-u, lekarnarju v Vipavi.

V najem se odda s 15. aprilom 1. 1908 **dobro idoča gostilna in prodajalna.**

Položaj zelo ugoden, ker se shajajo vozniki in delavci vodne in parne žage istega lastnika. Lesna industrija se bode v novejšem času znatno zvišala, naravno, da bode tudi za gostilno in prodajalno večji promet. — Ponudbe se prosijo naravnost na lastnika Franjo Žagar, Markovec, pošta Staritrq pri Rakeku (Kranjsko).

Kašelj!

5245 notarsko poverjenih pričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

Kaiser-jeve

prsne karamele s 3 smrekami

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.** Zavoj 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus, lekarnar v Vipavi.**

100 hektolitrov finega belega vipavskega vina

proda

JOSIP COTIČ

vinogradnik v Vrhpolji.

== Pristnost zjamčena. ==

Kupci so vabljeni, da naroče ustmeno ali pismeno.

50.000 cepljenih trt raznih vrst je istotam na prodaj.

Na zahtevo se pošlje tudi cenike brezplačno.

Za obilno naročbo se priporoča

JOSIP COTIČ, vinogradnik v Vrhpolju, pošta Vipava.

Za večjo parno žago na kranjsko-hrvaški meji

išče se **žagovodja.**

Sprejme se le strokovnjak, ki bi umel natančno voditi žagino, gozdno in pisarniško delo.

Nadalje se išče **strojnik,**
(mašinst)

ki je popolnoma izurjen v kovaškem ali ključavničarskem delu, zmožen vseh popravil pri parnem stroju in strojih za obdelovanje lesa; več bi moral biti tudi pri električni razsvetljavi.

Nastop službe meseca marca ali aprila 1. 1908. Plača po dogovoru. Znanje slovenskega ali hrvaškega jezika neobhodno potrebno.

Pismene ponudbe se prosijo na upravništvo tega lista pod „Veleindustrija M. M.“.

Zahtevajte cenike zastoj _____
_____ in poštnine prosto.

Franc Čuden

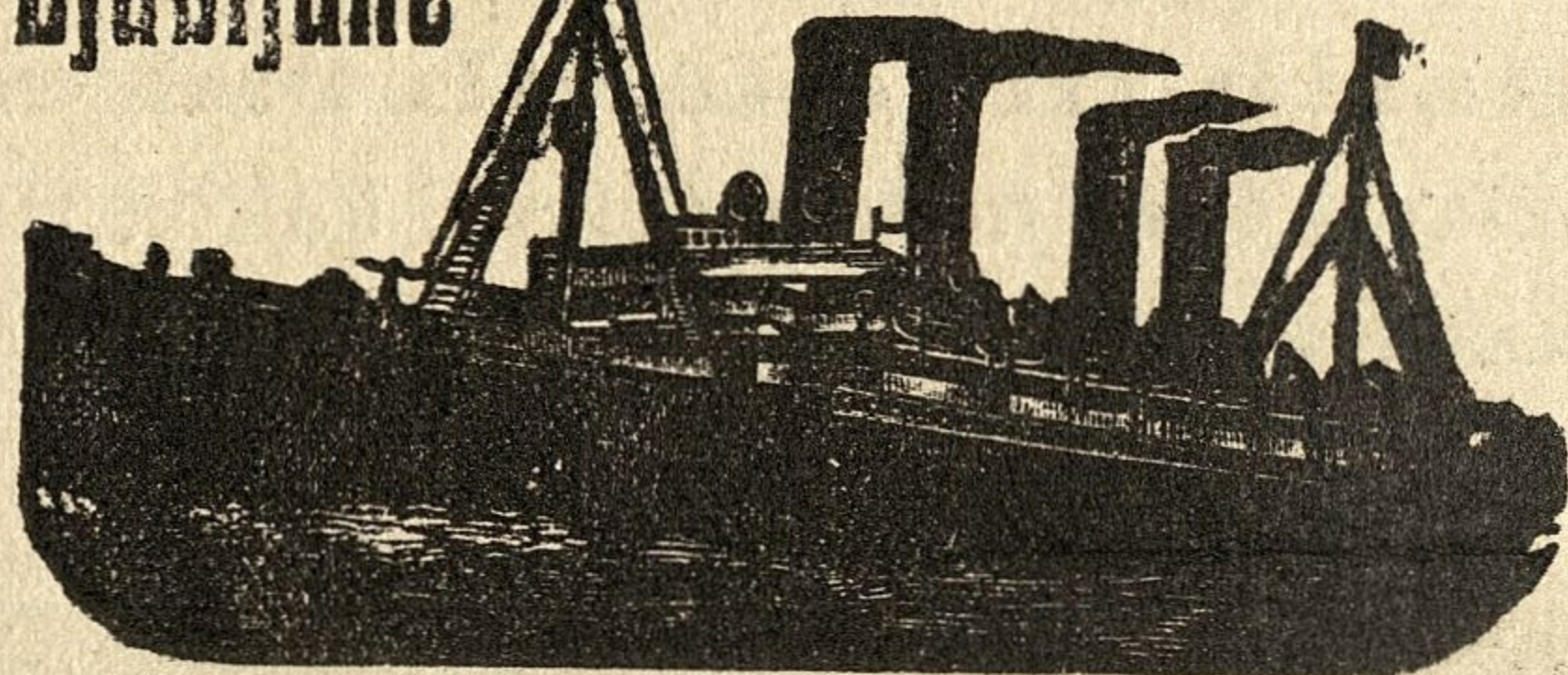
najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

== **Urar** ==

in trgovec zlatnine in srebrnine
v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Iz **Ljubljane** v **New-York**

veni se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi
parobredi, takozvanimi

== cesarskimi brzoparniki ==

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser
Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši
na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna
pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

☉☉☉

Obrestuje hranilne vloge po 4½%, brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☉☉☉

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih,
posojila se izplačujejo le ob petkih.